

dovolj prepričani, da ste me zastonj obsojevali in marsikateri celo preklinjali.

Iz Pake. (Sadjerejsko društvo. — Prvo sv. obhajilo.) Prav lepo je gledati sadna drevesa, katera pri nas zdaj kaj lepo cvetó ter krasni duh razprostirajo na vse strani. Ptičice po njih mično prepevajo in ž njih marljive bučele sladko strd nabirajo. Nadejamo se, ako Bog da, veliko sadja; pa še več v prihodnjih letih, ker se pridno goji mlado sadno drevje. — Za vse to pa se imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu častivr. gospodu kaplanu. Šo še sicer kratek čas pri nas, ali moremo reči, da so že prav veliko dobrega nam v prid izvršili. Tako so na primer „sadjerejsko društvo“ oni spravili na noge in kakor imajo veselje in skrb za mlado sadno drevje, tako in še v večej meri pa skrbé tudi za naše mlade ótroke v šoli in povsod; preskrbeli so v velikem trudu in podučili okoli 70 otrok, da so na belo nedeljo pristopili v veliki pobožnosti k prvemu sv. obhajilu. Bodi toraj našemu častivrednemu g. kaplanu, za vse to lepa in srčna zahvala izrečena in Bog daj, da bi radi še dolgo med nami ostali.

Od sv. Andraža v Leskovcu. (Izpred naše pošte.) To je živa resnica, da je naše slov. ljudstvo sila potrpežljivo. Tega se pri nas prepriča človek, kedar mu koli drago. Imamo pošto, toda mož, ki jo ima v rokah, gleda bolj na svoj „geschäft“, kakor pa na to, da ustreže ljudem, ki imajo kaj opraviti s pošto. Celi teden ležé pisma na pošti in če pride nedelja ter bi ljudje radi izvedeli, je-li za-nje kaj na pošti, naš poštar nima časa pogledati v svoje poštne predele, da bi jim povedal, je-li kaj ondi za-nje. Osorno se zadere na-nje, češ, da nima časa za to, njemu je „geschäft“, trgovina prva, za tem še le pride pošta. Ali stoji pa tako pravilo v poštah ravnilih, tega jaz sicer ne vem, toda dozdeva se mi, da bi v njih tako ne stalo. Za našega poštarja je trgovina v resnici „geschäft“ prva, mi mu tega tudi ne jemljemo za zlo, toda treba mu bo vse eno, da ima za pošto vsaj gotove ure in sicer take, o katerih pridejo ljudje lahko pogledat, kaj da bi ondi za-nje bilo. Za to ga tudi prosimo. R. Č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Bilo se je govorilo, da dobimo o veliki noči trgovinskega ministra za pisanko, toda ni se vresničilo, baron Pusswald nadomestuje ga še naprej in nič se ne ve, kedaj in kdo postane minister. — Državni zbor se je včeraj, dne 5. maja, sešel, gotovo pa je še več poslancev manjkalo in na dnevnem redu so bile le manje stvari, tako odobrenje devetero novih volitev in rešenje nekaterih prošenj, pri teh se je več poslancev oglasilo.

Jutri, v petek dne 7. maja, pride v razgovor načrt postave gledé zavarovanja delalcev pri nezgodah. — Vlada skrbi s sedanjo večino drž. zbora veliko za delalce, vendar pa so ji ti malo hvaležni, na večih mestih so ji te praznike dali opravka. V Gradcu so imeli dne 27. aprila neko zborovanje, a v tem so se godile razprave toliko burno, da je moral vladni komisar seči za vajeti ter je nazadnje zborovanje razpustil. Delalci pa so ga zato precej „nadevali“ in se jim je z vso silo še strgal iz rok. Njih dalje razgrajanje pa je veljalo potem vitezu bauernvereina — Schönererju. — Iz prisilnih delalnic imajo po novih naredbah upravnega ministerstva hoditi jetniki na delo iz mesta. Na Igu pod Ljubljano, kjer se dela nova cesta, je že 60 tacihi ljudi na delu. Tako je prav. Za take ljudi je težko delo najbolje in povrh ne kratijo drugim obrtnikom, kakor se je to dosegmal godilo, zaslužka. — Koroški dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow, vrnil se je z Dunaja v Celovec a kmalu je odrinil na Gorenje Koroško, ogledat popravljanja Dravinih bregov. — Volitve v mestni zastop v Celovcu vršé se vse na ljubo sedanjim mestnim očetom, agitacija nekaterih novih mož zoper nje torej ni kaj izdala. — Na belo nedeljo so imeli bauernvereinovci v Grabštanju zborovanje, kaj so vse sklenili, tega še ne vemo, a z eno točko se strinjamo z njimi, s to namreč, da si naj dežela osnuje svojo zavarovalnico proti škodi po toči. — Dirke na Rojicah pri Gorici so končali, gledalcev je bilo sicer prvi den veliko, drugi den pa skoraj nič in si bode dotični odbor premislil, preden še bo kako dirko osnul. — Msg. dr. Valussi, stolni prošt v Gorici, pride za škofa v Trijent. pravijo, da je učeni gospod kakor navlašč za to mesto. — V Kopru je bilo na veliko noč pretepavanje med oficirji pa mestjani. Zadnji so prve napadli v sobi, katero so si za-se pridržali. Zakaj pa so jih napadli, se ne ve a oficirji so nekaterim gorke dali po kožuhu, vrh tega pa so jih vteknilo še v luknjo. — C. kr. gimnazija v Pazinu (nemška ka-li?) neha s koncem šol. leta, a začne se taka v Pulju na morju. Tega so italijanski rogovileži sami krivi. V Pešti so imeli v nedeljo tamošnji delalci velik shod in vzprejeli so v njem prošnjo, naj bi se tudi njim dala volilna pravica, češ, da plačujó davek v denarju in krvi — morebiti več kakor drugi stanovi. — Minister prava dr. Pavler je umrl. Mož je bil prav pravičen in zavoljo tega nekaj časa sem judom hud trn v peti. — Na Poljskem je za Stryjem pogorelo še mesto Lisko in železniška postaja Tysmenica. Mnogim se dozdeva, da je hudobna roka kriva teh požarov. — Minister Kallay potuje po Bosni, sedaj je v dolnji Tuzli in vzprejema deputacije tamošnjih prebivalcev.

Vnanje države. Na jugu še niso prišli do miru. Grška pa Turška stojite si še vedno nasproti, obé v orožju do zobov. Vsa je podoba, da, kar smo že bili na tem rekli, velevlastim ni prav resnica z njih pritiskanjem na Grško, da se razoroži. Grška vlada je vzela novih 15 milijonov pri Narodni banki na posodo in se ustavlja krepko zadnji želji velevlasti, da se konečno odloči za oboroženje. — Bolgarski knez je vzprejel pismo turskega sultana ter izrekel, da je ljudstvo s to naredbo zadovoljno. Srbska vlada dobi iz novih volitev gotovih 60 glasov večine, zveza radikalcev in liberalcev ji še torej posehmal ne postane nevarna. — Ruski minister za finance je odstopil in car je poklical tajnega svetnika Višnjegrjskega na njegovo mesto. Temu pripisuje se v dotičnih krogih velik pomen. — Nemški cesar Viljelm je poslal za pisanko sv. Očetu zlat križ in če je to tudi le zunanje znamenje spoštovanja, vendar ne bo čisto brez pomena. — Bavarski kralj je ves v dolgih in treba bo, da mu priteče dežela na pomoč z nekakim posojilom. Kralj je namreč dosehmal veliko zidal pa večji del denarja za tako nepotrebno zidanje potrošil. — Na Francoskem so siti judov in nič bi ne djali, ko bi jim jih kdo potisnil čez mejo, samo pustili bi jim denar še za mejo. Tako pa bi menda povsodi radi. — Okoli mesta Brindisi se ponavlja kolera, vsak dan umrje kje kdo vsled nje. — V Belgiji se je nekaj med delalci pomirilo, imeli pa so v Gentu velik shod, v katerem so poleg drugih, nemogočih reči nekaj dobrih sklenili, ko bi se speljale. — Gladstone dobiva čedalje večje upanje, da spravi svoje načrte glédé Irske pod streho. Upora bode pa še veliko.

Za poduk in kratek čas.

Duhovnija sv. Križa nad Mariborom.

(V spomin njenega stoletnega obstanka. Spisal J. S—a.)
(Dalje)

3. Farovška poslopja.

H kapeli sv. Križa so že takrat, ko je še spadala k Mariborski mestni župniji, prihajali duhovniki božje službe obhajati, ko pa je postala podružnica Kamniške župnije, imeli so redno vsako mlado nedeljo v mesecu pred- in popoldansko službo božjo; tudi so morali Kamniški duhovniki hoditi blagoslavljat mrličev, ki so se na pokopališču pri sv. Križu pokopali.

Za te duhovnike je bila ob zidu pokopališča, ki je bilo okoli cerkve postavljena hiša, v kateri so si duhovniki lahko od težavnega pota odpočili in če je bila treba, tudi ondu prenočili. V tej hiši je stanoval tudi cerkovnik in poznej še so dali v njej prostor šoli.

Na veliko soboto po noči leta 1769 je po brezskrbnosti cerkvenikovi polovica te hiše pogorela, in Kamniški kaplan Matija Mangin, ki je ondu prenočeval, da bi drugi den božjo službo opravljati, je komaj na pol oblečen iz goreče hiše izbežal ter ljudi priklical, ki so ogenj pogasili ter cerkev in sosedne hiše nesreče obvarovali.

Ko je l. 1786. bila ustavljena samostalna duhovnija z lastnim duhovnikom, moral je ta blizu pet let bivati s cerkvenikom vred v tej hiši. Župnik Anzelm Belič je sicer vedno prosil in ljudi nagovarjal, naj bi mu primeren farovž postavili, ker je v cerkveni hiši stanovanje zanj ne le pretesno, ampak tudi nedostojno, vendar ni nič opravil. Naposled pa se obrne do sekovskega knezoškofa pl. Arko, ki se je pri deželni vladi za-nj potegnil in toliko pomoči izprosil, da so 1791. l. sedanji prostorni farovž z nadstropjem postavili.

Vendar v teku časa je postal farovž, še bolj pa gospodarsko poslopje vsestranskega popravila potreben.

Sedanji župnik č. g. Anton Vraz se je takoj, ko je bila cerkev popravljena, tudi popravljena farovža lotil, gospodarsko poslopje pa je s pomočjo farmanov, čisto znova postavil, ker ni bilo vredno prejšnjega popravljati.

K farovžu dohaja vrt in nekoliko zemlje okoli cerkve (staro pokopališče), kar ima v porabo župnik, ki še tudi dobiva imenovano zbirco v občini sv. Križa in deloma na Šobru, nekaj pa doklada verska zaloga.

4. Šolsko poslopje in šola.

Šolsko poslopje pri sv. Križu je predelano iz nekdanje cerkvene hiše, v kateri je bival cerkvenik in nekaj let tudi prvi župnik.

Leta 1814. se je ta hiša nekoliko popravila ter za šolo priredila. Kakor povsod bil je tudi tukaj sprva učitelj ob enem cerkvenik in organist, in zavoljo te službe je imel pravico po župniji pobirati zrnje, plečeta in sir. To je bila njegova glavna plača, nekaj malega pa še je dobival iz šolske zaloge.

Vsled novih šolskih postav se je učiteljska služba in plača ločila od cerkveniške, samo organisti še smejo učitelji biti, za kar pa dobivajo posebno plačo.

Pri sv. Križu so učiteljevali:

1. Volstuber Janez, rojen 14. jan. 1786. pri sv. Jurju na Pesnici, umrl 8. maja 1860 pri sv. Križu, kder je bil 46 let učitelj. Pomočniki so mu bili zaporedoma Ferš Jurij, Hofgartner Jožef in Kotnik Jožef.

2. Vihar Tomaž od 11. julija 1860 do svoje smrti l. 1869.

3. Lopie Ignac od 28. januarja 1869 do 1876; on je bil poznej učitelj pri sv. Janžu na Dravskem polju, kder je umrl l. 1885. Za njim